

Den nya generationens ungdomsprogram 2007-2013

Utbildningsdepartementet

2004-10-29

Dokumentbeteckning

KOM (2004) 471 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av programmet "Aktiv ungdom" för perioden 2007-2013

Sammanfattning

I det föreslagna programmet "Aktiv ungdom" ingår de viktigaste delarna av det nuvarande programmet Ungdom dvs. framförallt ungdomsutbyten och europeisk volontärtjänst. Dessutom ingår också stöd till Europeiska ungdomsforumet (European Youth Forum) och europeiska ungdomsorganisationer. Kostnaden för programmet uppgår till 915 miljoner euro för perioden 2007-2013. Sverige har mycket goda erfarenheter av det nuvarande programmet och anser att "Aktiv ungdom" generellt är utformat på ett bra sätt.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Programmet "Aktiv ungdom" består, liksom i det nuvarande programmet, av framförallt ungdomsutbyten, volontärverksamhet och ungdomsledareutbyten respektive utbildningar för ungdomsledare.

Det nya programmet har utformats med tanke på:

- livslånga lärandets roll i Lissabonprocessen framförallt det icke-formella lärandet,

- behovet att främja EU-medborgarskapet, i första hand att föra ungdomen närmare EU och de europeiska institutionerna, (Laekenförklaringen ,Europeiska rådets slutsatser från mötet den 14-15 december 2001),
- kommissionens vitbok Nya insatser för Europas ungdom (21 nov. 2001),
- ett nytt ramverk för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet fastställt av rådet i en resolution den 27 juni 2002. Ramverket innehåller bl.a. en öppen samordningsmetod som omfattar prioriteringarna ungdomars delaktighet, information, volontärverksamhet och bättre kunskap inom ungdomsområdet,
- delutvärderingsrapporterna om det nuvarande programmet Ungdom och det offentliga samrådet som visar att det finns ett trängande behov av att fortsätta samarbets- och utbytesverksamheten inom ungdomsområdet på europeisk nivå,

Programmet ”Aktiv ungdom” skall ha följande allmänna mål:

1. Främja ungdomars aktiva samhällsengagemang i allmänhet och deras europeiska samhällsengagemang i synnerhet.
2. Öka ungdomars solidaritet, särskilt för att stärka den sociala sammanhållningen i Europeiska unionen.
3. Främja ömsesidig förståelse mellan olika folk genom ungdomar.
4. Bidra till att öka kvaliteten på stödstrukturer för ungdomsverksamhet och öka det civila samhällets kapacitet på ungdomsområdet.
5. Främja det ungdomspolitiska samarbetet på europeisk nivå.

De *allmänna målen* skall också komplettera de mål som fastställts inom andra EU-områden, särskilt inom allmän och yrkesinriktad utbildning inom ramen för kunskapens Europa och livslångt lärande samt inom kultur och idrott.

Målen skall också bidra till utvecklingen av unionens politik, särskilt erkännandet av den kulturella mångfalden i Europa, kampen mot all diskriminering samt en hållbar utveckling.

Programmet har också ett större antal särskilda mål infogade under varje enskilt allmänt mål. De särskilda målen rör t.ex. att främja deltagandet av ungdomar med sämre förutsättningar, jämställdhet mellan kvinnor och män vid deltagandet i programmet, främja nätverksbyggandet mellan organisationer, bidra till att förbättra informationen till ungdomar och att verka för ett erkännande av ungdomars icke-formella lärande.

Programområden

Programmets allmänna och särskilda mål skall förverkligas genom följande insatser:

1) Ungdom för Europa

Detta programområde skall stödja ungdomsutbyten i syfte att öka ungdomars rörlighet, ungdomsinitiativ samt projekt och verksamhet för deltagande i det demokratiska livet som gör det möjligt att utveckla ungdomars samhällsengagemang och ömsesidiga förståelse.

2) Europeiska volontärtjänsten

Detta programområde skall öka ungdomars deltagande i olika former av volontärverksamhet inom och utanför Europeiska unionen.

3) Ungdom för världen

Detta programområde skall stödja projekt med programmets partnerländer enligt artikel 5, särskilt utbyten för ungdomar och ungdomsledare, initiativ som ökar ungdomars ömsesidiga förståelse och solidaritetskänsla samt utveckling av samarbete inom ungdomsområdet och det civila samhället i dessa länder.

4) Ungdomsledare och stödstrukturer

Detta programområde skall stödja organ som är verksamma på europeisk nivå inom ungdomsområdet, särskilt i form av bidrag till driften av icke-statliga ungdomsorganisationer, nätverksbyggande mellan sådana organisationer, utbyten, utbildning och nätverksbyggande för ungdomsledare, uppmuntran till innovation och kvalitet i verksamheten, information till ungdomar samt införande av de programstrukturer och den programverksamhet som behövs för att förverkliga programmets mål.

5) Stöd till politiskt samarbete

Syftet med detta programområde är dels att skapa en organiserad dialog mellan de olika aktörerna på ungdomsområdet, särskilt ungdomar, ungdomsledare och ansvariga politiker, dels att bidra till utvecklingen av det ungdomspolitiska samarbetet samtidigt som man tar itu med de arbetsuppgifter och det nätverksbyggande som krävs för att man ska kunna skaffa sig bättre kunskaper om ungdomsområdet.

Målgrupper

Programmet vänder sig till alla ungdomar, ungdomsgrupper, ungdomsledare, ungdomsorganisationer och andra partner som är verksamma på ungdomsområdet. Vidare riktar sig programmet till ungdomar som är mellan 13 och 30 år. Åldersgruppen varierar mellan de olika programområdena.

Åtgärder

Programmålen skall uppnås med hjälp av bidrag till framförallt projekt med begränsad omfattning som främjar ungdomars aktiva deltagande.

”Aktiv ungdom” kommer att stötta:

- Bilaterala och multilaterala partnerskap
- Förberedelsearbete (språkligt och interkulturellt)
- Gruppinitiativ på lokal, regional och nationell nivå samt nätverksbyggande
- Samråd med ungdomar
- Individuell och grupp volontärtjänst samt samarbete mellan nationella och internationella volontärinstanser
- Utbildning och nätverksbyggande för ungdomsledare
- Informationsverksamhet som riktas till ungdomar och ungdomsledare
- Utbyte av god praxis
- Projekt som stimulerar innovation och kvalitet
- Verksamhet som möjliggör en strukturerad dialog mellan ungdomar och deras organisationer samt politiskt ansvariga för politikområdet t.ex. konferenser
- European Youth Forum och ungdomsorganisationer verksamma på europeisk nivå. Även andra strukturer kan få stöd.

Kommissionens och medlemsstaternas uppgifter

Kommissionen skall ansvara för genomförandet av programverksamheten. Programländerna skall inrätta nationella programkontor som ansvarar för genomförandet på nationell nivå.

Deltagande i programmet

Programmet skall vara öppet för i princip de länder som idag deltar i det nuvarande programsamarbetet, dvs. medlemsstaterna, EFTA/EES-länderna, Turkiet, kandidatländerna i Central- och Östeuropa, länderna på västra Balkan och Schweiz. Dessutom skall programmet vara öppet för samarbete med länder som har ingått associerings- eller samarbetsavtal med EU (s.k. partnerländer) beträffande framförallt volontärtjänst och ungdomsutbyten.

Internationellt samarbete

Programmet skall vara öppet för samarbete med internationella organisationer som är verksamma på ungdomsområdet, särskilt Europarådet.

Genomförande av programmet

En kommitté inrättas för programmet där bl.a. ett arbetsprogram skall antas årligen. En årlig budget skall fastställas och tillgängliga medel skall fördelas mellan de särskilda programområdena. Kommittén är både rådgivande och förvaltande.

Samstämmighet och komplementaritet

Kommissionen skall se till att det finns en koppling mellan detta program och andra områden för gemenskapsåtgärder, särskilt till allmän och yrkesinriktad utbildning, kultur, idrott, språk, social integration, jämställdhet, kampen mot diskriminering, forskning, näringsliv och unionens externa verksamhet. Kommissionen och medlemsstaterna skall också se till att tillvarata programverksamhet som bidrar till utvecklingen av målen inom andra områden t.ex. allmän och yrkesinriktad utbildning, kultur och idrott.

Finansiering

Den finansiella ramen för genomförandet av programmet "Aktiv ungdom" är föreslagen till 915 miljoner euro. De årliga anslagen skall beviljas av budgetmyndigheten inom ramen för budgetplanen.

Övervakning och utvärdering

Kommissionen skall regelbundet följa upp programmet och anordna oberoende externa utvärderingar. De länder som deltar i programmet senast den 30 juni 2010 till kommissionen överlämna rapporter om genomförandet av programmet. Därutöver skall senast den 30 juni 2015 överlämnas rapporter om programmets effekter.

Kommissionen skall överlämna följande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén:

- a) En delutvärderingsrapport om de resultat som uppnåtts och om de kvalitativa och kvantitativa aspekterna av genomförandet av detta program senast den 31 mars 2011.
- b) Ett meddelande om fortsättningen av detta program senast den 31 december 2011.
- c) En utvärderingsrapport efter det att programmet har avslutats senast den 31 mars 2016.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget innebär inga förändringar av gällande svenska regler.

1.3 Budgetära konsekvenser

Budgetdiskussionen kommer ej att påbörjas förrän överenskommelse om det finansiella perspektivet nåtts. Diskussionen förväntas inledas i rådsarbetsgruppen för ungdomsfrågor 2005. Sveriges andel av utgifterna från EU:s budget är i innevarande finansiella perspektiv 2,9 procent. Kommissionens förslag till program skulle alltså enligt nu gällande förutsättningar få en utgiftseffekt på 2,9 procent av programmets budget. Vidare kan ökade resurser komma att behöva tillföras ansvarig myndighet pga ökade kostnader för programmets genomförande i Sverige med hänsyn till bland annat nya och utökade åtgärder.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Programmets mål

Sverige stödjer i huvudsak de allmänna målen för programmet (artikel 2). Målformuleringarna bör dock kunna förenklas något. Kopplingen till det livslånga lärandet, framförallt det icke-formella lärandet, bör kunna stärkas i texten.

Sverige stödjer också i princip de särskilda målen som följer samma indelning som programmets ”delprogram”/områden. Skrivningarna om ungdomar med sämre möjligheter och uppmuntran av initiativkraft, företaganda och kreativitet samt mainstreaming av jämställdhet bör flyttas från de särskilda till de allmänna målen.

Rent allmänt anser Sverige att målformuleringarna bör göras så tydliga och mätbara som möjligt. Målhierarkin bör ses över och förtydligas.

Målgrupper

Det unika med programmet är att det vänder sig till alla ungdomar. Denna utgångspunkt bör förstärkas i förslaget. Prioriteringen av ungdomar med sämre möjligheter bör också förstärkas i texten.

Sverige föreslår, liksom tidigare, att programmets åldersgrupp bör vara ungdomar mellan 15 och 25 år (framförallt utbyten). Gruppen ungdomar mellan 18 och 28 år föreslås för volontärtjänsten. Enligt vår erfarenhet är det de äldre ungdomarna som får bäst utbyte av volontärtjänsten.

Programområden

Sverige föredrar fler ungdomsutbyten och därmed färre volontärer. I förslaget finns idag en tydlig fokusering på fler volontärer. Volontärtjänsten är betydligt mer kostsam än utbyten vilket leder till att fler ungdomar får möjlighet att få en europeisk erfarenhet genom en prioritering av utbytesverksamheten.

Sverige vill också prioritera bilaterala utbyten framför multilaterala. Projektens kvalitet, ungdomars deltagande och interkulturellt lärande är enklare att säkerställa i bilaterala utbyten. Dessutom är multilaterala utbyten generellt sett mer kostsamma än bilaterala vilket innebär att ett relativt litet land som Sverige inte kan delta i så många projekt.

Deltagande i programmet

Sverige stöder förslagets prioritering av deltagande länder dvs. fokuseringen på de europeiska länderna.

Vad gäller volontärtjänsten kan Sverige dock inte se något hinder av att inrikta sig på länder utanför EU t.ex. utvecklingsländerna.

Flexibilitet, förenkling och decentralisering

Sverige stöder alla förslag som kan leda till enklare finansiella rutiner, decentralisering och användarvänlig dokumentation/ansökningshandlingar. Sverige stödjer vidare de öppna skrivningar som tillåter förändringar under programmets långa genomförandetid.

Relation till ramverket för ett nytt samarbetsområde

Sverige stöder förslagen som innebär att det finns en tydlig koppling med programmet och det nya samarbetet på ungdomsområdet, framförallt arbetet med den öppna samordningsmetoden.

Kommittologi

Sverige stöder den föreslagna kommittéstrukturen som liknar den nuvarande förvaltningskommittén.

Budget

Sverige verkar generellt för restriktivitet när det gäller utnyttjande av EG-budgeten. Sveriges position i förhandlingarna om nästa finansiella perspektiv är liksom flera andra medlemsländer (Österrike, Tyskland, Frankrike, Nederländerna och Storbritannien) att EU:s budget skall omfatta högst 1% av medlemsstaternas samlade BNI. GAERC (General Affairs and External

Relations Council) har det sammanhållande ansvaret för förhandlingarna om nästa finansiella perspektiv. Samtliga aspekter av programmet som har finansiella konsekvenser skall behandlas inom ramen för ad hoc-gruppen och coreper II som sorterar under GAERC. Generellt, inom de av Sverige föreslagna budgetramarna (1% av BNI), anser Sverige att åtgärder inom EG-budgeten som bidrar till förverkligandet av det livslånga lärandet (i detta fall framförallt det icke-formella lärandet) i Lissabonprocessen bör prioriteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna stödjer huvudsakligen förslaget till nytt ungdomsprogram. Diskussionen har hitintills varit mer av generell karaktär. Förhandlingarna om t.ex. åldersgrupper, balans mellan utbyten och volontärverksamhet och programmets samarbetsländer förväntas att diskuteras mer ingående.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har utsett Lissy Gröner, PSE, till rapportör. Parlamentets första läsning förväntas under våren 2005. Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén förväntas lämna sina yttranden i oktober 2004.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Synpunkter på förslaget har inhämtats från LSU (Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer) och Ungdomsstyrelsen. Både myndigheten och LSU är i stort positivt inställda till förslaget.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Beredningen fortsätter i Ministerrådets rådsarbetsgrupp för ungdomsfrågor under hösten 2004. En första lägesrapport förväntas till ministerrådet den 15 november 2004. Vid samma rådsmöte kommer ungdomsministrarna att få tillfälle till en diskussion om programförslaget.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden är artikel 149 i EG-fördraget. Beslut skall fattas gemensamt av Europaparlamentet och rådet i enlighet med artikel 251 i fördraget. För beslut i rådet krävs kvalificerad majoritet.